

Nou enfocament de l'estudi

Alfred Rubio, Metge i autor del llibre 22 Històries Clíniques de Realisme Existencial.

Extracte de la comunicació d'Alfred Rubio presentada en les VI Jornades anuals interdisciplinars "Pedagogia Global de la Família: cruïlla 2000", celebrades el desembre de 1985 a Barcelona, organitzades per l'Àmbit d'Investigació i Difusió Maria Corral. Publicació del llibre per Edimurtra.

El jove que sent sorpresa, i una gran curiositat, davant les coses que va coneixent i, alhora, alegria per anar-les comprenent i abastant, tindrà ganes d'estudiar tot allò que l'ajuda en aquesta apassionant aventura.

Per contra, a qui no li ha estat despertat aquest desig de conèixer i conèixer-se, restarà apàtic i abúlic enfront de l'esforç que comporta estudiar i investigar.

Des d'aquest pressupòsit, pot plantejar-se l'educació i l'ensenyament segons l'esquema realista existencial següent:

1. A la família i als centres d'estudi, fer sentir al jove la sorpresa d'existir, ja que abans no era. Més encara, podia no haver estat ni ser mai més (per exemple, si els seus pares no s'haguessin conegut).
2. És d'esperar que el nen, el jove, en tenir consciència clara del fet que existeix, podent no haver estat, senti una gran, una enorme alegria. Fins val la pena deixar-lo que expressi lliurement, espontània i fins amb exultació, de mil maneres, aquesta alegria de viure. Aquella sorpresa i aquest goig són un gran motor per desenvolupar totes les potencialitats de l'ésser humà.
3. Cal ajudar el jove perquè compregui que si els seus pares o la Història haguessin estat diferents, no s'hauria donat la circumstància precisa i puntual en el temps i en l'espai, causa perquè ell hagi nascut. La Història va anar com va anar, amb els seus avatars bons i dolents. Els contemporanis d'aquests fets van fruitar o patir, es van comportar bé o malament. De moltes de les coses que van fer, ben segur que se'n deuri penedir després. Però, per a nosaltres, la història va ser com va ser, ha estat l'oportunitat única que ha possibilitat el nostre bé més important: existir, fonament per a nosaltres de qualsevol altre bé. Si la Història hagués estat d'una altra forma, nosaltres no existiríem.

El jove és un home nou. No ha de tenir remordiments del que van fer els seus avantpassats, ja que ell no existia. Ni tampoc ressentiments contra les altres persones ara presents, de prop o de qualsevol part del món, els quals tampoc no són responsables del que van fer els seus avantpassats contra els nostres.

El jove també ha d'acceptar-se a si mateix, ja que ha d'entendre que la seva única possibilitat d'existir és haver estat engendrat pel seu pare i la seva mare en aquell instant precís. Això li dóna una càrrega cromosòmica determinada. Per tant, és qui és i com és, o no seria res. És clar que ha d'utilitzar les seves energies a millorar tant com pugui les

seves limitacions i deficiències. Aquesta acceptació cordial d'un mateix és, a la vegada, una altra font abundant d'alegria i d'energia vital.

4. Des d'aquesta talaia, el jove se sentirà empès a observar nous horitzons: el que resta per descobrir en totes les direccions del saber, la quantitat ingent d'invents que encara es poden aconseguir. Se li desvetllarà així l'anhel d'investigació i de creativitat.

5. La raó humana no és una semi-deessa que s'encarna en nosaltres i ens fa divins. Som éssers merament contingents. Creure'ns més del que som, és una temptació a la qual el racionalisme a ultrança és molt procliu.

La nostra "raó" és nostra i, per tant, tan contingent com nosaltres mateixos. És limitada, i encara que tingués per endavant tot el temps que volgués, descobriria moltes coses però, no abastaria més enllà de la seva limitada potència intrínseca. Tot això vol dir que la raó, per molt que avanci, topa sempre finalment amb el Misteri. La raó pot arribar a atalaiar que si alguna vegada no hi hagués hagut res -ni res ni ningú-, ara no hi hauria res, perquè res és res i res no pot fer. Si ara hi ha alguna cosa, vol dir que sempre hi ha hagut alguna cosa. Però la raó humana no pot arribar a comprendre per si mateixa amb claredat què és i com és aquesta cosa que existeix des de sempre, i menys encara per què existeix aquest alguna cosa en comptes de no-res.

La raó farà bé d'avançar en la investigació tot el que pugui. Però seria absurd -molt poc raonable- que es posés a rebequejar en topar amb l'incògnit Misteri, el qual no només es troba en la ultimitat de les coses sinó també en la dels altres i fins en el fons d'un mateix. Els filòsofs tracten de palpar amb les seves teodicees -però no de desvetllar-aquest Misteri. És millor que la raó tingui una postura realista, que senti l'alegria d'arribar on no pugui, tot acceptant amb normalitat que sempre li resta un misteri inabastable. Aquesta alegria i aquest realisme són una altra font d'impuls per continuar endavant en la nostra tasca global.

6. Amb el cúmul cultural assumit, enriquit amb les noves aportacions de les investigacions i la creativitat pròpies i dels nostres contemporanis, és lògic sentir un enorme desig d'"enjardinar l'univers". O sigui, fer una bona aplicació de les ciències econòmiques, socials, polítiques, així com de les ecològiques, pedagògiques, etc. I de tota mena d'art. Això de col·laborar a fer més humà i habitable el nostre planeta -i un dia, fins les galàxies- és una alegria renovada i una nova font d'energia.

7. Tot l'anterior fa desvetllar un enorme sentit de solidaritat i de respecte als drets humans, ja que res ni ningú no és aliè a ningú. Cada vegada més, qualsevol actuació humana significativa, bé en el terreny de les idees, o bé en el de la praxi, pot tenir, gràcies als mass mèdia i a d'altres repercussions, conseqüències a qualsevol indret per llunyà que sigui.

8. Solidaritat i respecte de tots amb tots, que han de manifestar-se especialment en una sol·licitud per tots aquells que estiguin a l'abast de la nostra directa actuació.

9. L'ésser humà que ha aconseguit tot això, és madur per passar un examen molt particular. Si el supera amb èxit és com podrà accedir -i només així- a viure la major plenitud que es descriu en l'apartat següent. Aquest examen és sobre la nostra acceptació joiosa del fet de morir.

Alguns diuen: "M'agrada haver nascut, existir, viure; però no m'agrada morir. Preferiria viure sense haver de morir".

Això significa que no els acaba d'agradar ser el que són: éssers humans. Preferirien ser com uns déus. No s'accepten plenament a si mateixos. Desitjarien ser d'una altra manera: immortals. No se n'adonen prou compte que són com són i qui són, o bé ni tan sols existirien.

Els qui no moren són precisament els éssers humans que haurien nascut si la Història hagués estat diferent, però que mai no arribaran a ser. Morir és la prova que han tingut el goig d'existir. I encara que no hi hagués res per a nosaltres després de la nostra existència terrena, que el meu mateix jo s'aniquilés, valdria la pena -fins i tot així- d'haver existit, d'haver vist com neix el dia, o com arriba el capvespre, o una rosa, o haver sentit una mà amiga; haver acompanyat a una altra persona, també existent, amb el nostre amor, en el seu goig o en el seu dolor.

10. Viure amb pau i festa. Quan la gent està submergida en qualsevol guerra, arriba un moment en què es desitja vehement la pau, i fins al preu que sigui. Però la pau no és allò oposat a la guerra. La guerra és acció, contínua expectació, esperó per a la iniciativa, és sorpresa, plataforma de grans amistats i heroïsmes.

L'oposat a la guerra no és la pau, sinó la Festa, que engloba aquesta mateixa brillant i desperta activitat, però de signe contrari. Els qui restin només en la pau i no sàpiguen arribar a la festa, tornaran -ni que sigui només per avorriment- a fer guerra, no importa contra qui: siguin parents, veïns o nacions.

Pau i Festa! Saber viure en Festa! Viure-la amb totes les nostres fibres i energies. No és festa veritable si no és global de tot l'ésser humà. La seva psique i el seu cos. L'àgape tant en la cultura grega com en la cristiana, és la màxima expressió de l'alegria d'haver estat portats a l'existència, de compartir-la amb els altres, de manifestar el nostre goig de ser alguna cosa en lloc de no-res.

Aquest esquema d'estudi serà bo si s'imparteix cíclicament al nen, al jove, a l'adult, aprofundint cada vegada més els temes segons la progressiva capacitat receptora i comprensiva dels individus.